

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΕ'.

Συνδρομὴ ἑτησίαι: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20. — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου. ἑκάστ. ἔτους καὶ εἶναι ἑτησίαι. — Γραφεῖον Διευθ. Ὁδὸς Σταδίου 32.

20 Μαρτίου 1888

ΕΙΚΟΣΙΠΕΝΤΑΕΤΗΡΙΣ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΤΟΥ Α' Α'.—Η ΑΝΑΓΟΡΕΥΣΙΣ.

Τὴν 18 Μαρτίου τοῦ 1863, ἀκρίβως πρὸ εἰκοσιπενταετίας, ὁ πρόεδρος τοῦ ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, Ζηνοβίος Βάλβης, ἀναβάς εἰς τὸ βῆμα τῆς ἐν Ἀθήναις ἐθνικῆς Συνελεύσεως, ἀνήγγειλεν εἰς τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ ἔθνους, ὅτι ἡ ἑλληνικὴ κυβέρνησις μετὰ τῆς Ἐπιτροπῆς τῶν διπλωματικῶν σχέσεων ἐπέτυχον τὴν ἀνεύρεσιν βασιλέως τῆς Ἑλλάδος. Ἐν μέσῳ βασιλείας σιγῆς τῆς συνήθους τοσοῦτον φιλοταράχου ἐκείνης συνελεύσεως, ὁ γηραιὸς πρόεδρος τοῦ ὑπουργικοῦ Συμβουλίου προσέθετεν, ὅτι ὁ εὐρεθεὶς βασιλεὺς εἶνε εἰς πρίγκηψ τῆς Δανιμαρκίας, Γεώργιος Χριστιανὸς Γουλιέλμος, ἔχων ἀποιότητας καὶ ἐγγυήσεις τοιαύτας, αἵτινες θέλουσιν ἀνταποκριθῆ εἰς τὰς εὐχὰς καὶ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς τε Συνελεύσεως καὶ ὀλοκλήρου τοῦ ἔθνους. Ἐχει ἀνατροφὴν συνταγματικὴν, ἠθικὴν ἀξίει-παινον, ἡλικίαν νεαράν, ἥτοι 18 ἐτῶν, ὡς γεννηθεὶς τὴν 24 Δεκεμβρίου 1845, καὶ καταγωγὴν ἀξιόλογον καὶ ἐπιθυμητὴν εἰς ἡμᾶς ὥστε ἐν τῇ ἐκλογῇ τούτου παρὰ τῆς Συνελεύσεως χρηστάς ἐλπίδας δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν, ὅτι θέλομεν προσκτήσει βασιλείαν συνταγματικὴν, ἐγγυητὴν τῶν ἐλευθεριῶν μας καὶ συντηρητὴν τῶν νόμων τοῦ κράτους». Καὶ κατέληξε, διατυπῶν, ὡς ἀπλοῦς πληρεξέσιος, τὴν ἐπομένην πρότασιν, σύμφωνον πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν τῆς τε Συνελεύσεως καὶ ὄλων τῶν Ἑλλήνων, καὶ ἦν ὑπέβαλλεν εἰς τὴν φρόνησιν τῆς Συνελεύσεως: «Ὅ,τι ἐγένετο ἄνευ τινὸς συζητήσεως ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τῆς κκαταργήσεως τῆς δυναστείας τοῦ Ὄθωνος, ὅπως εἴπομεν τότε δι' ἀναστάσεως ἀκαταργεῖται ἡ δυναστεία αὐτοῦ, αὐτὸ τοῦτο πρέπει νὰ πράξωμεν καὶ ἥδη· τοιοῦτοτρόπως πρέπει νὰ εἴπωμεν καὶ σήμερον «ἀναγορεύεται Συνταγματικὸς βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος ὁ δευτερότοκος υἱὸς τοῦ πρίγκηπος Χριστιανοῦ τῆς Δανίας», καὶ αὐτὸ συνιστῶ εἰς τὴν Συνέλευσιν, διότι ὅπως δι'

ἀναστάσεως κατηργήθη μία δυναστεία, τοιοῦτοτρόπως δεόν δι' ἀναστάσεως νὰ ἐγερθῆ μία ἄλλη».

Ἐν μέσῳ ἐπευφημιῶν καὶ καθολικοῦ ἐνθουσιασμοῦ τῆς Συνελεύσεως ἐγένετο ἀποδεκτὴ ἡ πρότασις αὕτη τοῦ προέδρου τοῦ ὑπουργικοῦ Συμβουλίου. Ἡ Συνέλευσις ἐκείνη δὲν διεκρίθη ἐπὶ ὑπερβολικῇ φρονήσει κατὰ τὸ μακρὸν τοῦ βίου αὐτῆς διάστημα, οὐχ ἤττον κατὰ τὴν ἐπίσημον ἐκείνην στιγμὴν τῆς ἀνακηρύξεως τῆς νέας βασιλείας ἐμαρτύρει ἀξιοθαύμαστον συμπεριφορὰν. Τὸ πρόβλημα τῆς ὀριστικῆς ἀποκαταστάσεως πολιτικοῦ καθεστώτος ὑπὸ τὸ σκῆπτρον συνταγματικῆς βασιλείας ἐλύετο ἥδη ὑπὸ οἰωνοῦς αἰσίους. Ὁ νέος βασιλεὺς, προσλαμβάνων μάλιστα τὸν βαρυσήμαντον τίτλον «βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων», φέρων τὸ κύρος τῆς πανδήμου ἐκλογῆς τῶν ἀντιπροσώπων τῶν ἀπανταχοῦ Ἑλλήνων, τῶν συνηγμένων ἐν τῇ ἐθνικῇ Συνελεύσει, ἦτο ἀρεστὸς ἐπίσης καὶ εἰς τὰς τρεῖς προστάτιδας Δυνάμεις. Ἀλλ' ὅπερ ἀξιοσημειωτον, ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ, καθὰ ἦτο ἥδη ἐκ τοῦ προτέρου γνωστόν, πολύτιμον δωρεάν, ἀσπάσιον οἰωνὸν τῶν ἐθνικῶν πόθων, τὴν ἔνωσιν τῶν Ἰονίων Νήσων μετὰ τοῦ ἑλληνικοῦ βασιλείου. Οὐδεὶς Ἕλληνας, ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς ἑλληνικῆς πατρίδος, ἔμεινεν ἀδιάφορος πρὸς τὸ εὐτυχὲς τοῦτο γεγονός, δι' οὗ ἐτίθεντο αὐθις ἀσφαλῆ τὰ θεμέλια μονίμου πολιτικῆς τάξεως. Ὁ Γεώργιος ἐχαιρετιζέτο ἀπανταχόθεν τῆς ἑλληνικῆς διασπορᾶς ὡς ὁ παράκλητος βασιλεὺς τοῦ Γένους, τοῦ ὁποίου τοὺς πόθους καὶ τὰς ἐλπίδας ἐκαλεῖτο νὰ πληρώσῃ.

Εἴκοσι πέντε παρῆλθον ἔτη ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης. Ὅποσα γεγονότα, ὅποσαι περιπέτεια ἐπῆλθον ἐν τῷ μεταξύ χρόνῳ!

Οὐδὲν τούτων διέψευσε τὰς ἐλπίδας, ἃς ἡ ἐθνικὴ τῶν Ἑλλήνων Συνέλευσις ἀνέθετο εἰς τὸν νεαρὸν ἐκ Δανίας ἡγεμονόπαιδα. Αἱ θύελλαι δὲν εἶνε ἀλλότριαι καὶ ἐν τῷ βίῳ τῶν ἀτόμων καὶ ἐν τῷ βίῳ τῶν λαῶν. Ἀλλ' ὅτε ὑπάρχει ζωηρὰ καὶ εὐλικρινὴς ἡ πίστις, οἱ κίνδυνοι καὶ αἱ περιπέτεια παρακάμπτονται ἄνευ πολλῆς δυσχερείας. Ἀνεφύησαν βεβαίως ἐνίοτε δυσχερεῖαι καὶ κρίσεις ἐν τῷ διαρρέουσιν εἰκοσιπεν-

τεκεῖ βίῳ τῆς βασιλείας τοῦ Γεωργίου. Ἄλλ' ὑπὸ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἀπέρους τῆς πίστεως οἱ κίνδυνοι ἐκάστοτε παρεκάμφθησαν. Ὁ βασιλεὺς Γεώργιος, ὁμόσας νὰ τηρήσῃ πίστιν εἰς τὸ ἑλληνικὸν Σύνταγμα, δὲν παρεβίασε τὸν ὄρκον του, καὶ οὕτως ἡ βασιλεία αὐτοῦ διῆλθεν εἰρηνικὴ καὶ γαληνιαία, μεθ' ὅλας τὰς δυσχερείας, αἵτινες κατ' ἀνάγκην ἀνεφύοντο ἐν τῇ ἱστορικῇ ἐξελίξει τοῦ ἔθνους, ἀρτισυστάτου καὶ ζωηροῦ τὸν χαρακτήρα, ἐλάχιστα δ' ἔτι φέροντος ἐφόδια κοινωνικῆς καὶ πολιτικῆς μελέτης καὶ πείρας.

Τὸ συνταγματικὸν πολίτευμα, εἰς τὴν τήρησιν τοῦ ὁποίου ὠρκίζετο ὁ νέος βασιλεὺς, δὲν ἦτο παντελῶς ἄγνωστον τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησι, μαντευθὲν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἦττον ὑπὸ τῶν δωρικῶν κοινωνιῶν, σύμφωνον πρὸς τὸ φυλετικὸν αὐτῶν πνεῦμα, τὴν ἀποκατάστασιν τουτέστι τῆς ἁρμονίας ἐν τῷ κόσμῳ, συνωδὰ δὲ τῷ πνεύματι τούτῳ διατυπωθὲν καὶ ὑπὸ τῶν δωριέων ἢ δωριζόντων πολιτειοδιωτῶν τῆς ἀρχαιότητος. Ἄν ὁ Ῥωμαῖος ἱστοριογράφος Τάκιτος κατεδίκασεν αὐτὸ ἐν τῇ ἀκμῇ τοῦ ρωμαϊκοῦ Καισαρισμοῦ, ἢ ἀποφθεγματικῇ αὐτοῦ ἐτυμολογία δὲν δύναται νὰ κλονήσῃ τὰ ὑπὲρ τοῦ πολιτεύματος τούτου ἐπιχειρήματα τῶν προγενεστέρων πολιτειογράφων. Ἄλλ' ἐν τῇ νεωτέρᾳ κοινωνίᾳ ἔμελλε νὰ εἴπῃ τὸ πολίτευμα τοῦτο τὸν ἱστορικὸν αὐτοῦ λόγον. Ἔσχε κατὰ πρῶτον κοιτίδα τὴν Ἀγγλίαν, ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς ὁποίας ἐπὶ σειρὰν αἰῶνων ἐρριζοβόλησε καὶ ἐκαρποφόρησε, παρασχὼν τὰς μεγίστας τῶν ὑπηρεσιῶν εἰς τὴν φυλὴν, ἧτις ὑπὸ τὴν σκέπην αὐτοῦ δεσπόζει σήμερον κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἦττον ἀπασῶν σχεδὸν τῶν ἡπείρων. Τὸ πολίτευμα τοῦτο, τυχὸν κατὰ τὴν μεγάλην ἱστορικὴν κρίσιν τοῦ δεκάτου ὀγδόου αἰῶνος ἀπαρχμύλων ἐρμηνευτῶν, οἱοὶ οἱ περὶ τὸν Μοντέσκιον, κατέστη ἡ ἀρχουσα μὲν θεωρία ἐν τῇ ἐπιστήμῃ, ἐν τῇ πράξει δὲ ἀπέδωκε θαυμασίους καρπούς, συνδυασθέντων ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐν τῇ ἱστορικῇ τῶν νεωτέρων λαῶν ἐργασίᾳ τῆς εὐνομίας καὶ τῆς τάξεως, τοῦ ἱστορικοῦ δικαίου καὶ τῶν ἀρχῶν τῆς νεωτέρας ἐλευθερίας. Ἀπέχω κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ν' ἀναλύσω τὰ κατὰ τὸ πολίτευμα τοῦτο, τὸ ὁποῖον διέπει τὰς τύχας ἀπάσης σχεδὸν τῆς Εὐρώπης, ἐκτὸς ἐνὸς ἢ δύο κρατῶν. Ὅ,τι ἐπιβάλλεται μοι μόνον νὰ προσθέσω εἶνε ὅτι ἅμα τῇ ἐκκρήξει τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, οἱ ἀντιπρόσωποι καὶ οἱ παραστάται τοῦ ἔθνους ἐν ταῖς ἀλλεπαλλήλοις ἀποπέραις συνταγματικῆς θεσμοθετήσεως τοῦ τόπου, τὸ συνταγματικὸν πολίτευμα τῆς Ἀγγλίας ἔσχον κύριον αὐτῶν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἦττον γνώμονα. Ὁ ὑπὲρ τοῦ συνταγματικοῦ πολιτεύματος ἄγων πληροῖ κατ' ἐξο-

χὴν τὰς σελίδας τῆς πολιτικῆς ἱστορίας τῆς Νέας Ἑλλάδος ἀπὸ τῆς ἐθνικῆς αὐτῆς ἀποκαταστάσεως. Σύνταγμα ἦτο τὸ σύνθημα τῶν πολεμιῶν τοῦ πρώτου Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος, τοῦ οἰκτρῶς ἐν Ναυπλίῳ πεσόντος, ἀλλ' εἰς ὃν ἡ ἱστορία ἀναγνωρίζει ἤδη, ὅτι πρῶτος κατέβαλεν ἐν Ἑλλάδι τὰ θεμέλια τῆς εὐνομίας καὶ τῆς τάξεως. Σύνταγμα ἦτο τὸ σύνθημα τῶν πρωτουργῶν τῆς Τρίτης Σεπτεμβρίου, καθ' ἣν ἠναγκάσθη ὁ βασιλεὺς Ὅθων, πιεσθεὶς ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ λαοῦ τῆς πρωτευούσης, νὰ παραχωρήσῃ τοῦτο, ἀλλὰ διὰ νὰ τὸ παραβιάσῃ ἀκολούθως, ἐν ἀγαθωτάτῃ περὶ τῆς ἀνάγκης ταύτης πεποιθήσει. Σύνταγμα ἦτο ἐπὶ τέλους ἡ κυρία ἀφορμὴ τῆς πολιτικῆς μεταβολῆς τοῦ Ὀκτωβρίου, δι' ἧς ἐξώσθη ὁ ἀγαθώτατος ἐκεῖνος βασιλεὺς, ὁ ἀγαπήσας καὶ ὑπηρετήσας τὴν Ἑλλάδα ὡς ὁ εἰλικρινέστατος τῶν Ἑλλήνων.

Ὁ βασιλεὺς Γεώργιος κατερχόμενος εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐγίνωσκεν ἐκ τοῦ προτέρου τὴν συνταγματικὴν ταύτην θρησκοληψίαν τοῦ ἔθνους, παρ' ᾧ ἐκαλεῖτο νὰ ἡγεμονεύσῃ.

Ἡ τύχη τοῦ Καποδιστρίου, ἡ τύχη τοῦ Ὅθωνος, μεθ' ὅλας τὰς ἐξόχους αὐτῶν ἀρετάς, ἦσαν ἀρκοῦντα νοθετήματα διὰ τὸν νεαρὸν βασιλέα, ἄρχοντα ἤδη λαοῦ, τὸ ἱστορικὸν τοῦ ὁποίου παρελθὸν ἦτο ἀπαράμιλλον. Ὁ βασιλεὺς Γεώργιος κατενόησεν ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς, ὅτι ὄφειλε νὰ σεβασθῇ τὰς συνταγματικὰς πεποιθήσεις τῶν Ἑλλήνων. Ἡγεμὼν τῆς λαϊκῆς βουλήσεως, ἐκλεκτὸς τῆς ἐθνικῆς ἀντιπροσωπείας, ἠσθάνετο τὰς ὑποχρεώσεις του, ἄς εὐστόχως διετύπου διὰ τοῦ γνωστοῦ λογίου «Ἴσχύς μου ἡ ἀγάπη τοῦ λαοῦ». Κατερχόμενος εἰς τὴν νέαν πατρίδα του, ἀπηύθυνε πρὸς τὸν ἑλληνικὸν λαὸν τὴν ὁμολογίαν τῆς πολιτικῆς αὐτοῦ πίστεως καὶ τῶν ἀρχῶν, καθ' ἃς ὑπέσχετο νὰ διοικήσῃ τὸ ἐμπιστευθὲν εἰς αὐτὸν τὰς τύχας τοῦ ἔθνους. Ἡ νέα θεωρία τῆς βασιλείας, ἡ συνταγματικὴ θεωρία, διαπνέει διὰ τοῦ ἱστορικοῦ ἐκεῖνου ἐγγράφου. Δὲν ἤρχετο εἰς τὴν Ἑλλάδα ὡς ἀπεσταλμένος τῆς θείας Προνοίας, ἵνα σώσῃ τὸ κλυδωνιζόμενον σκάφος τῆς ἑλληνικῆς πολιτείας, ἤρχετο ὑπέικων εἰς τὸ ἐθνικὸν πρόσταγμα, μὲ τὴν εὐγενῆ προθυμίαν νὰ ἐνώσῃ τὴν τύχην του μετὰ τῆς τῶν Ἑλλήνων. Ὡμολόγει ἐν τῷ ἐγγράφῳ ἐκεῖνῳ τὴν ἀπειρίαν του καὶ ἐπεκαλεῖτο τὴν συνδρομὴν τῶν Ἑλλήνων πρὸς τὸν μέγαν σκοπὸν νὰ καταστήσῃ τὴν νέαν πατρίδα του «πρότυπον βασιλείου ἐν τῇ Ἀνατολῇ». Οὕτως ἀναγνωρίζετο ἐν τῷ πρώτῳ ἐπισήμῳ ἐγγράφῳ τοῦ βασιλέως Γεωργίου ἡ ἀναγνώρισις τῆς πολιτικῆς τοῦ τόπου, ἣν ὁ εὖορκος ἡγεμὼν ἀείποτε ἐτίμησε καὶ ἐσεβάσθη. Ἡ εἰκοσιπενταετής αὐτοῦ βασιλεία εἶνε ἀσφα-

λέστατον τῶν βασιλικῶν ὑποσχέσεων του μαρτύριον.

Ἡ ἱστορία τοῦ δεκάτου ἐνάτου αἰῶνος δὲν ἔχει ἴσως, μετὰ τὸν βασιλέα τῆς Βελγικῆς Λεοπόλδον, νὰ ἐπιδείξη συνταγματικὸν βασιλέα συνταγματικώτερον τοῦ βασιλέως τῆς Ἑλλάδος Γεωργίου. Πικρόχολος τῆς Γερμανίας φιλόσοφος, ἐν τῇ κατὰ τῶν φιλελευθέρων θεσμῶν ἀποστροφῇ αὐτοῦ, παρέβαλλε τοὺς νεωτέρους συνταγματικούς βασιλεῖς πρὸς τοὺς ἀρχαίους θεοὺς τῶν Ἐπικουρείων, ἐν ἠδυναθεῖ ἀπραξίᾳ διαβιῶντας ἐν τοῖς ὀλυμπίοις αὐτῶν μεγάροις. Ἄλλ' ἀπὸ τοῦ πολυθρηλήτου δόγματος τοῦ Θεέρσου «ὁ βασιλεὺς βασιλεύει καὶ δὲν κυβερνᾷ», ὁ συνταγματικὸς βασιλεὺς ὑποχρεοῦται νὰ ἐκτελῇ τὰ ἀνώτατα ἐκεῖνα καθήκοντα, ἅτινα ὤρισεν αὐτῷ ἕκασταχοῦ ὁ πολιτικὸς Χάρτης, ἡκιστα δὲ νὰ μεριμνᾷ καὶ νὰ ἐνδιατρίβῃ περὶ τὰ ἀντικείμενα καὶ τὰς λεπτομερείας τῆς διοικήσεως. Μεθ' ὅλας τὰς τῶν πολεμίων τῆς ἀρχῆς ταύτης ἀντιρρήσεις, ἡ συνταγματικὴ βασιλεία τοιαύτη ὀρίζεται σήμερον ὑπὸ τῶν πλείστων πολιτειολόγων. Οὕτως ἡ βασιλεία διατελεῖ ἀνωτέρα τῶν διαμαχομένων πολιτικῶν κομμάτων, δυναμένη ἐκάστοτε νὰ παρεμβαίνει προσηκόντως ἐν ταῖς ὑπερτάταις στιγμαῖς βιαιῶν συγκρούσεων. Σπανίως ἐκ τῶν βασιλέων τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων ἐξήσχησέ τις τὸ ὑψηλὸν τοῦτο δικαίωμα μετὰ τσοαύτης συνέσεως καὶ εὐστοχίας, ὅσον ὁ βασιλεὺς Γεώργιος. Ἐντεῦθεν τὸ ἀπὸ εἰκοσιπενταετίας ἀμείωτον αὐτοῦ κύρος ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς πολιτικοῖς πράγμασιν, ἐφ' ᾧ οὐ μικρὰν εὐγνωμοσύνην ὀφείλει αὐτῷ τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος.

Πόσαι κρίσεις ἀπεσοβήθησαν ἐκ τῆς ἄκρας ταύτης συνταγματικότητος τοῦ βασιλέως Γεωργίου! Ὁ παραβάλλων τὴν ἱστορίαν τῆς δυναστείας αὐτοῦ πρὸς τὴν τοῦ βασιλέως Ὁθωνος, ἄνευ κόπου θέλει ἐκτιμῆσει τὸ λεπτὸν πνεῦμα καὶ τὴν πολιτικὴν ὀξυδέρκειαν νεαροῦ ἡγεμόνος, ὅστις ἔχων σύμβουλον τοῦ στέμματος ἑαυτὸν καὶ μόνον, κατῴρθωσε νὰ ὑπερνικήσῃ πλείστας δυσχερείας, ἐκ τῆς φύσεως τῶν παρ' ἡμῖν πραγμάτων ἐκάστοτε ἀναφυομένων. Ἀληθὴς βασιλεὺς, ἐπέβαλεν εἰς ἑαυτὸν τὰ καθήκοντα τῆς ἐπιεικειᾶς καὶ τῆς μακροθυμίας, ἅτινα εἶνε αἱ κατ' ἐξοχὴν ἀρεταὶ τῶν ἡγεμόνων. Ὁ βασιλεὺς Γεώργιος κατ' οὐδενὸς ἐμνησικακήσῃ ποτὲ πολίτου, οὐδένα κατεδίωξε, πάντοτε δὲ ἐπέδειξατο ὑπέροχον χαρακτῆρος δύναμιν, μὴ ἀρνηθεῖς τὸ κύρος τῆς βασιλικῆς αὐτοῦ ὑπογραφῆς ἐν πάσῃ περιστάσει. Συνταγματικὸς ἡγεμὼν, κατέστησεν ἑαυτὸν ἀληθῶς ἀνεύθυνον, ἐν τῇ ἀληθείᾳ τῆς λέξεως σημασίᾳ, συμφώνως πρὸς τὸν νόμον καταλιπὼν τὴν εὐθύνην ἐκεῖ ὅπου ἀνήκει. Ἔσται τοῦτο ἄρα γε ἡ πτέρνα τῆς βασιλικῆς αὐτοῦ ἱστορίας; Ἀμφιβάλλω. Ὅστις ἐμελέτη-

σε τὴν πολιτικὴν ἱστορίαν τοῦ τόπου κατὰ τὴν τελευταίαν πεντηκονταετίαν, καὶ ἐσπούδασε τοὺς καθ' ἡμᾶς πολιτικούς χαρακτῆρας, καὶ ἐνόησε τὰς κοινωνικὰς συνθήκας καὶ τὰ πολιτικὰ πλεονεκτήματα καὶ μειονεκτήματα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, θέλει ἀδιστακτικῶς ἐκτιμῆσει τὰς ἀρετὰς ταύτας τοῦ βασιλέως Γεωργίου, ὧν ἐστερημένος οἷοςδήποτε ἡγεμὼν, οἷοςδήποτε καταγωγῆς, ἐλέψῃ θεοῦ ἢ βουλήσει λαοῦ, θὰ ἦτο ἄδύνατον, κατὰ τὸν δημοκρατικὸν τοῦτον αἰῶνα, νὰ εὐδοκιμήσῃ. Ὁ βασιλεὺς Γεώργιος κατενόησε πληρέστατα τοῦτο ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς ἐλεύσεως αὐτοῦ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐντεῦθεν δὲ ἡ αὐστηρὰ καὶ ἀκριβὴς τήρησις τῶν καθήκοντων τοῦ συνταγματικοῦ βασιλέως, καὶ ἡ εἰς αὐτῆς ἐπιτυχία.

Τὸ ἑλληνικὸν γένος, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἀπώλεσε τὸν βασιλέα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν ἐπάλλξεων τοῦ Βυζαντίου, ἐπόθησε διάδοχον αὐτοῦ ὀρθόδοξον ἡγεμόνα. Ἄπασα ἡ μακρὰ ἱστορικὴ τραγωδία τῆς ἑλληνικῆς δουλείας ἦτο ἀκοίμητος πόθος πρὸς τὴν ἔλευσιν τοῦ παρκαλήτου τούτου μονάρχου. Αἱ ἔθνικαι παραδόσεις καὶ τὰ δημοτικὰ ἄσματα ἐξεδήλουν μετὰ φλογεροῦ πάθους τὸν πόθον τοῦτον, ὅστις ἐμελλεν ἡμέραν τινα νὰ λάβῃ ἐνσάρκωσιν ἐν τῷ διαδόχῳ τοῦ βασιλέως Γεωργίου, τῷ Κωνσταντίνῳ. Τὰ ἔθνη δὲν τρέφονται μόνον διὰ τῶν πορισμάτων τῆς φιλοσοφίας καὶ τῆς ἐπιστήμης. Ὑπάρχουσι μυχιώτερα, ἀλλ' εὐγενέστερα ἴσως, αἰσθήματα, πρὸ τῆς ἐκδηλώσεως τῶν ὁποίων ὀφείλει νὰ καταπέσῃ ἡ ἐπηρμένη ὄφρυς τοῦ φιλοσόφου καὶ τοῦ σκεπτικοῦ. Ἐν τῶν αἰσθημάτων τούτων τοῦ ἑλληνικοῦ γένους, εἰς τῶν προαιωνίων αὐτοῦ πόθων, ἦτο ἡ ἔλευσις ὀρθοδόξου βασιλέως, ὅστις ἐμελλε νὰ καταστῇ τὸ ὄρατὸν σύμβολον τῆς ἔθνικῆς ἐνότητος. Ὑπὲρ τοῦ ὀρθοδόξου τούτου βασιλέως εἰργάζετο καὶ ἐταλαιπωρεῖτο ἐν τῇ μακρᾷ αὐτοῦ δουλείᾳ τὸ ἔθνος μετ' αὐτοῦ συνεδέοντο παραδόσεις, προλήψεις, αἰσθήματα, πόθοι· ἀπ' αὐτοῦ ἐξήρτατο ἡ ὀλοσχερὴς πλήρωσις τοῦ ἑλληνικοῦ ἰδανικοῦ. Καὶ ἐντεῦθεν ἐξηγεῖται ὁ ἐνθουσιασμὸς ἐκεῖνος, ὁ καταλαβὼν τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος, ἅμα τῇ γεννήσει ὀρθοδόξου διαδόχου τοῦ ἑλληνικοῦ θρόνου, καὶ ἅμα τῇ ἐνηλικιώσει αὐτοῦ. Ἦλθεν ὁ παράκλητος, ὁ μέλλων νὰ φέρῃ τὴν εὐτυχίαν εἰς τὸν λαὸν αὐτοῦ. Ὑψηλὴ στιγμὴ ἱστορικῆς ἀποκαλύψεως, ἐνώπιον τῆς σημασίας τῆς ὁποίας εἰς οὐδένα εἶνε ἐπιτετραμμένον ν' ἀδιαφορήσῃ, νὰ ὀλιγορήσῃ καὶ νὰ μειωσιμωρήσῃ.

Ὁ μέλλων βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος, ὁ διάδοχος τοῦ Γεωργίου, εἶνε ἡ ὄρατὴ ἐνανθρώπησις τῆς ιδέας τῆς ἔθνικῆς ἐνότητος, οἷα ἐνεχυρονηθῆ ἀπ' αἰῶνων. Ἀναμφιβόλως δὲ τὸ γεγονός τοῦτο εἶνε

τὸ σπουδαιότατον ἐν τῇ ἱστορικῇ ταύτῃ περι-
όδῳ τῆς βασιλείας τοῦ Γεωργίου.

Ἄλλ' ἤθελον ὑπάρξει ἀτελής χρονογράφος, ἂν παρέλειπον ἐν τῇ σκιαγραφίᾳ τῆς βασιλικῆς ταύτης εἰκοσιπενταετηρίδος τὰ προελθόντα ἀγαθὰ ἐκ τῆς συνταγματικῆς τοῦ Γεωργίου δι-
οικήσεως. Κατὰ πρῶτον ἡ ἀτομικὴ ἐνέργεια τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ἐξεδηλώθη κατὰ τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα εἰς βαθμὸν ἀπροσδόκητον. Τὸ κηδεμονευτικὸν ἐν τῇ διοικήσει σύστημα τοῦ βασιλέως Ὅθωνος οὐ μικρὸν παρεκώλυσε τὴν ἐλευθέραν ἐνέργειαν τῶν ἐθνικῶν δυνάμεων. Ἄλλ' ἀπὸ τῆς νέας βασιλείας αὐτῆς ἔσχον ἐλευθερωτέραν κίνησιν, ἡ δὲ ἐπελθοῦσα ὕλικὴ ἀνάπτυξις τοῦ τόπου ὀφείλεται κατ' ἐξο-
χὴν εἰς τὴν χειραφέτησιν ταύτην. Μεθ' ὅλας τὰς ἐπελθοῦσας κατὰ τὴν εἰκοσιπενταετιάν ταύτην ἐθνικὰς δυσχερείας καὶ περιπετείας, σπουδαιόταται ἐτελέσθησαν πρόοδοι. Πόλεις ὠραῖαι καὶ πολυπληθεῖς ψήφοδομήθησαν, ἡ συγ-
κοινωνία διὰ τε ξηρὰς καὶ διὰ θαλάσσης ἀνε-
πτύχθη οὐκ ὀλίγον, ἡ γεωργία, ἡ βιομηχανία, ἡ ἐμπορία τὰ μέγιστα προήχθησαν κατὰ τοὺς τελευταίους τούτους χρόνους ὑπὸ σύστημα ἐ-
λευθέρας ἀτομικῆς καὶ κοινωνικῆς ἐνεργείας, σπουδαιότατα δὲ δημόσια ἔργα συνετελέσθη-
σαν καὶ συντελοῦνται. Δὲν ἰσχυρίζομαι, ὅτι ἡ Ἑλλάς παρίστησι σήμερον Eldorado κοινο-
νικῆς εὐημερίας, ἀλλ' εἰς οὐδένα εἶνε ἐπιτετραμ-
μένον νὰ φρονῇ, ὅτι ἡ ἐπελθοῦσα ὕλικὴ πρόο-
δος εἶνε ἀναξία προσοχῆς καὶ ἐκτιμήσεως. Ὁ
ξένος ὁ πρὸ εἰκοσιπενταετίας ἐπισκεφθεὶς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἐπανακάμπτων σήμερον, δυσχε-
ρῶς θέλει τὴν ἀναγνωρίσει. Τοιοῦτο δὲ φαινό-
μενον ἐλάχισται χῶραι τῆς Εὐρώπης δύνανται
νὰ παρουσιάσωσι. Τὰ ἀποτελέσματα ταῦτα
τῆς ἐθνικῆς προόδου ὀφείλονται μὲν βεβαίως εἰς
τὴν φιλοτιμίαν καὶ τὴν ἐργατικότητα τοῦ ἑλ-
ληνικοῦ λαοῦ, ἀλλ' οὐ μικρὸν συνετέλεσεν
εἰς τὴν ἐπίτευξιν αὐτῶν καὶ ἡ ἐπίδρασις τῆς
ἑλληνικῆς διοικήσεως.

Αἱ αὐταὶ πρόοδοι παρατηροῦνται καὶ καθ' ὅλους τοὺς κλάδους τῆς πνευματικῆς ἐργασίας καὶ τῆς δημοσίας διοικήσεως. Ἡ ἐκπαίδευσις καθ' ὅλας αὐτῆς τὰς βαθμίδας ἀνεπτύχθη καὶ κατὰ ποῖον καὶ κατὰ ποσόν. Δὲν λέγω ὅτι ἐν τούτῳ δυνάμεθα νὰ συναγωνισθῶμεν μετὰ τῶν μᾶλλον πεπολιτισμένων ἐθνῶν τῆς Εὐρώπης, οὐχ ἦττον δὲν ὑστεροῦμεν αὐτῶν, οὐδὲ τὴν τε-
λευταίαν κατέχομεν βαθμίδα.

Ἡ πρωτεύουσα τοῦ ἑλληνικοῦ βασιλείου εἶνε πράγματι ἡ πρωτεύουσα τῆς ἐπιστημονικῆς καὶ τῆς ἐν γένει διανοητικῆς κινήσεως τῆς ἀνατο-
λικῆς Χερσονήσου καὶ τῶν ἐγγύς κειμένων χω-
ρῶν. Σήμερον εἶνε διεσπαρμένοι οἱ τρόφιμοι
τῆς ἑλληνικῆς ἐπιστήμης ἀπανταχοῦ τῆς Ἀνα-

τολῆς, αἱ δὲ ὑπηρεσίαι, ἅς προσφέρουσιν ὑπὲρ τῆς ἀναπτύξεως αὐτῆς καὶ μορφώσεως, εἶνε κολοσσαῖαι. Ἡ στρατιωτικὴ καὶ ναυτικὴ διορ-
γάνωσις τοῦ τόπου βραίνει ὁσημέραι πρὸς τὰ πρό-
σω διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν προσφορωτάτων πρὸς τὴν φύσιν καὶ τὴν κοινωνικὴν κατάστασιν τοῦ τόπου συστημάτων. Ἡ δικαιοσύνη φέρει τὴν σφραγίδα καὶ τὴν ἐνέργειαν τέλειον πεπολιτισμέ-
νης κοινωνίας. Πλεῖστα νομοθετήματα ἐψηφίσθη-
σαν κατὰ τὴν εἰκοσιπενταετῆ περίοδον ταύτην, μαρτυροῦντα τὸ πνεῦμα τῆς εὐνομίας, ὑφ' οὗ ὑψηγορεύθησαν ἡ δὲ ψήφισις τοῦ ἤδη καταρ-
τισθέντος Ἀστικοῦ Κώδικος θέλει πληρῶσαι κε-
νόν, ὁσημέραι ἐπαισθητὸν καθιστάμενον. Πάντα ταῦτα μαρτυροῦσι μεγλοφῶνως τὴν πρόοδον τοῦ τόπου, πρόοδον γενομένην ἄνευ πολλῶν μέσων, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς ὑποίας ἐργάσθησαν μετὰ ζήλου καὶ πίστεως ἅπασαι αἱ δυνάμεις τοῦ ἔθνους καὶ ἐκ τῶν ἄνω καὶ ἐκ τῶν κάτω.

Οἱ εὐάριθμοι τῶν ἐκ πεποιθήσεως ἢ ἐκ συμ-
φέροντος ἀπαισιοδόξων θρηνηλογοῦσιν ἐνίοτε μετὰ τραγικοῦ πάθους ἐπὶ τῇ οικονομικῇ στε-
νοχωρίᾳ τοῦ τόπου. Εἶνε ἀληθές, ὅτι τὰ καθ' ἡμᾶς οικονομικὰ δὲν διατελοῦσιν εἰς ἀνθηρὰν καθ' ὀλοκληρίαν κατάστασιν. Ἄλλ' ἐπὶ τούτῳ δὲν εὐθύνεται ἡ ἐσωτερικὴ διοίκησις, ὅσον αἱ ἐξωτερικαὶ περιπέτειαί τοῦ τόπου. Τὸ ἑλληνι-
κὸν βασίλειον δὲν ἀνήκει εἰς ἑαυτὸ μόνον, ἀλλ' εἰς τὴν μεγάλην ἑλληνικὴν ἰδέαν, ἧς τὰ ὅρια εἶνε ἀπείρω εὐρύτερα τῶν ὁρίων τοῦ βασιλείου, οἷα ἐτέθησαν ὑπὸ τῆς διπλωματίας. Ἐντεῦθεν αἱ συνεχεῖς αὐτοῦ ὑποχρεώσεις πρὸς πραγμά-
τωσιν τῶν ἐθνικῶν πόθων. Συνεπείᾳ τούτου τὸ ἐλεύθερον βασίλειον ὑπεβλήθη εἰς οικονομικὰς θυσίας ἐπανειλημμένως κατὰ τὴν εἰκοσιπενταε-
τιάν ταύτην τῆς βασιλείας τοῦ Γεωργίου. Καὶ δὲν ἐπέτυχεν μὲν τοῦ ἐπιδιωκόμενου σκοποῦ, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐθνικὸν γόητρον διετηρήθη ἀμειώ-
τον συμφῶνως πρὸς τὰς παραδόσεις καὶ τὰς προσδοκίας τοῦ ἑλληνισμοῦ. Ἡ ἐπανάστασις τῆς Κρήτης ἀπέτυχεν ἀλλὰ τὸ ἐθνικὸν ἐν αὐτῇ φρόνημα μένει ἀκράδαντον ἐν προσδοκίᾳ περι-
στάσεων προσφορωτέρον. Ἡ δὲ πρὸ ἐπταετίας τελεσθεῖσα προσάρτησις τῆς Θεσσαλίας καὶ μέρους τῆς Ἡπείρου εἰς τὴν Ἑλλάδα εἶνε ἀσπά-
νιος οἰωνὸς κρείττονος ἐπιτυχίας ἐν τῷ μέλλοντι. Βεβαίως πολλαὶ μέχρι τοῦδε ἐγένοντο θυ-
σίαι πρὸς πλήρωσιν τῶν ἐθνικῶν πόθων, τὸ δὲ ἔθνος δὲν ἔδρεψεν ὅσον ἔδει πλήρεις τοὺς καρ-
πούς τῶν θυσιῶν τούτων. Ἄλλ' ἐν τῷ βίῳ τῶν λαῶν πρωτοστατοῦσι κατ' ἐξοχὴν ἠθικαὶ δυ-
νάμεις καὶ ἰδέαι, μὴ μετρούμεναι διὰ τοῦ μέ-
τρου τοῦ κοινοῦ συμφέροντος. Πρὸς θεραπείαν τούτων τὸ νέον βασίλειον, μεθ' ὅλας αὐτοῦ τὰς οικονομικὰς δυσχερείας, ὑπεβλήθη εἰς τὰς ὑψί-
στας τῶν θυσιῶν. Ἐντεῦθεν δὲ ἡ κατ' ἀνάγκην

επελθούσα οικονομική ανισορροπία τῶν δημοσίων ἐσόδων καὶ ἐξόδων ἐν τῷ Προϋπολογισμῷ τοῦ κράτους. Πρὸς θεραπείαν τοῦ παθολογικοῦ τούτου φαινομένου οὐχὶ ἀξιοκαταταφρόνητος ἐτελέσθη ἐργασία κατὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔτη, ἐξ ἧς προσδοκῶνται τὰ βέλτιστα ἐν βραχείᾳ χρόνῳ. Ὅτι μόνον ἀπαιτεῖται σήμερον εἶνε ἢ κυβερνητικὴ μονιμότης πρὸς ἐφαρμογὴν διοικητικοῦ καὶ οικονομικοῦ συστήματος, δυναμένου τέλειον νὰ ἄρῃ τὰς ὑφισταμένας δυσχερείας, νὰ προαγάγῃ δὲ τὰ ἠθικὰ καὶ ὕλικα συμφέροντα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἐπιδιώκοντος ἀκαταπαύστως τὸ ἔθνικόν αὐτοῦ ἐν τῷ βίῳ τῶν νεωτέρων λαῶν μέλλον, ἄξιον κατὰ πάντα τῶν παραδόσεων αὐτοῦ καὶ τῶν πλεονεκτημάτων.

Πρωτίστως τὸ πρόβλημα τοῦτο ἔσται τὸ πρόβλημα τῆς δευτέρας εικοσιπενταετηρίδος τῆς τοσοῦτον ὑπ' ἀγαθούς οἰωνούς ἀρξάμενης καὶ χωρησάσης βασιλείας τοῦ Γεωργίου. Ὁ πρὸ εικοσιπενταετίας κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ἀνακηρυχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων μέλλων νὰ ἐορτάσῃ τὸ ἀργυροῦν τῆς βασιλείας αὐτοῦ Ἰωβιλαίον, ρίπτων τὸ βλέμμα αὐτοῦ πρὸς τὸ διαρρῦσαν παρελθόν, δὲν δύναται ἢ νὰ καταληφθῆ ἐξ εὐχαριστήσεως ἐπὶ τοῖς τελεσθεῖσι κατ' αὐτό. Ἄλλ' ὅπως τὸ ἔθνος, οὔτε ὁ βασιλεὺς αὐτοῦ ἐπλήρωσεν εἰσέτι τέλειον τὴν κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὀρισθεῖσαν ἱστορικὴν ἐντολήν του. Καὶ εἶνε μὲν σπουδαῖον χρονικὸν διάστημα μία εικοσιπενταετία ἐν τῷ βίῳ ἐνὸς ἀνθρώπου, ἀλλ' εἶνε ἐλάχιστον χρονικὸν σημεῖον ἐν τῷ ἱστορικῷ βίῳ ἐνὸς ἔθνους. Ὁ βασιλεὺς Γεώργιος τοῦτο ἔχων ὑπ' ὄψει, δὲν θέλει ἀποδυσπετήσῃ νὰ συνεχίσῃ τὴν ἐντολήν, ἣν ἔλαβε πρὸ εικοσιπενταετίας παρὰ τῶν ἐν Ἀθήναις συνηγμένων ἀντιπροσώπων τοῦ ἀπανταχοῦ ἑλληνικοῦ γένους. Ὁ ὄρμος ἤδη ἀνὴρ δὲν ἀπώλεσε τὸν ἐνθουσιασμόν τῶν νεανικῶν αὐτοῦ ἡμερῶν, ὅποτε κατήρχετο εἰς Ἑλλάδα, κηρύττων εἰς τὸν ἑλληνικὸν λαόν, ὅτι ἰσχὺν ἔχει τὴν ἀγάπην αὐτοῦ, καὶ ὑποσχόμενος, ὅτι θέλει καταστήσῃ τὴν νέαν πατρίδα του πρότυπον βασιλείου ἐν τῇ Ἀνατολῇ τὰς δὲ ἐπαγγελίας του ἐκείνας εἶνε ἤδη εἰσέτι ἰκανὸς νὰ τελέσῃ ἐν τῇ ἐξακολουθούσῃ πρὸς πραγματάσιν αὐτῶν ἐργασία. Λαϊκὸς βασιλεὺς, φέρων τὸ χρίσμα τῆς ἔθνικῆς βουλήσεως καὶ ἐλλογῆς, συνεθέθη δι' ἀρρήκτων δεσμῶν συγγενείας καὶ ἀλληλεγγύης μετὰ τοῦ τόπου. Ἡ οἰκογένεια, ἣν ἐθεμελίωσεν, εἶνε γνησίως ἑλληνική, καὶ μέλλων ἀρχηγὸς αὐτῆς τῶν ἔθνικῶν παραδόσεων ὁ Κωνσταντῖνος. Ὑπὸ τοιοῦτους ἑλληνικοὺς οἰωνούς τὸ ἔθνος θέλει ἐορτάσῃ μετὰ τοῦ βασιλέως του τὴν εικοσιπενταετηρίδα τῆς ἀναβάσεως αὐτοῦ εἰς τὸν θρόνον τῆς Ἑλλάδος. Ἡ ἔθνικὴ ἀφοσίωσις καὶ ἀγάπη εἶνε ὁ κληρὸς τῶν ἡγεμόνων, τῶν ἐργασθέντων μετ' ἀφο-

σιώσεως καὶ ἀγάπης ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τῆς πατρίδος των. Ταῦτα δὲ κέκτηται ἤδη ἀμερίστως ὁ βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων Γεώργιος ἐπὶ τῇ εὐτυχεῖ ἐορτῇ, ἣν θελεῖ τελέσει μετὰ συμπαντος τοῦ ἔθνους τῆς βασιλικῆς αὐτοῦ εικοσιπενταετηρίδος.

ΤΟ ΒΟΤΑΝΙ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

(Συνέχεια· ἴδε προηγούμενον φύλλον).

ΙΖ'

Μετὰ δύο ἔτη.

Δύο ἔτη πκρῆλθον . . .

Τὴν 1 αὐγούστου 187 . . . ὁ Γιαννῖος Καρανῖκος λαβὼν τὸ ἀπολυτήριο αὐτοῦ παρὰ τῆς Διοικήσεως τοῦ ἐν Νέᾳ Μιζέλῃ ἐδρεύοντος τότε τοῦ τάγματος τοῦ Πεζικοῦ, διεπορθμεύθη διὰ τοῦ ἀτμοπλοίου εἰς Ὀρεοὺς καὶ ἐκεῖθεν πεζοπορῶν ἀφίκετο εἰς τὸ χωρίον τὴν μεσημβρίαν τῆς 4 αὐγούστου. Ἐν τῷ οἴκῳ ἐγνώριζον ὅτι θὰ ἐπανήρχετο κατὰ τὸ πρῶτον δεκαπενθήμερον τοῦ Τρυγητοῦ, ἀλλ' ἠγνόουν ἀκριβῶς τὴν ἡμέραν. Οὐδεὶς λοιπὸν κατήλθε πρὸς ὑποδοχὴν αὐτοῦ καὶ ὁ πρῶν στρατιώτης ἀφίκετο μόνος εἰς Γούβας.

Καθ' ὁδὸν συνήντησέ τινας γνωστούς χωρικούς ἐξ ἄλλων χωρίων, οἵτινες μετὰ δυσκολίας ἀνεγνώρισαν τὸν υἱὸν τοῦ Καρανῖκου. Ὁ νεανίας εἶχε γίνῃ ἀνὴρ· τὸν ξανθὸν ἴουλον τῆς μορφῆς εἶχεν ἀντικαταστήσῃ μέλας μύσταξ ἀγκιστροειδῶς ἀνεστραμμένος, τὸ τολμηρὸν βλέμμα τῶν ὀφθαλμῶν ἐσκιάζετο ὑπὸ τοῦ πηλικίου πρὸς τὸ δεξιὸν οὖς κεκλιμένου.

Ὁ Γιαννῖος παρῆλθε τὴν ἐν μεταξὺ τῶν ἀγρῶν λιθόκτιστον στήλην, ἣτις σημεῖο τὸ ὄριον τῶν Γουβῶν καὶ εἰσέδυσεν εἰς τὰ Στενάδια. Τοιοῦτο φέρουσιν ὄνομα τὰ προπύλαια οὕτως εἰπεῖν τοῦ χωρίου, τὰ ποτελούμενα ἐκ κισσοστέφων συστάδων μεγάλων πευκῶν, εὐώδη τὴν πρωΐαν, δροσερὰ τὴν μεσημβρίαν, μυστηριώδη τὴν ἑσπέραν, ἅτινα ἠρέπωσε νῦν ὁ ἀμείλικτος πέλεκυς τῶν ὑλοτόμων καὶ τῶν ξυλεμπόρων.

Ὁ πρῶτος ἀνθρωπος, ὃν συνήντησεν ἐκεῖ ἐκ τοῦ χωρίου κατερχόμενον, ἦτο παῖς ὀδηγῶν τοὺς βόας εἰς βοσκήν, εἶτα δ' ὁ Μπάρμα Σταμάτης μεταφέρων διὰ τοῦ ὄνου φορτίον χλωρῶν στελεχῶν ἀραβοσίτου πρὸς τροφήν τῶν κτηνῶν. Ὁ πρῶν στρατιώτης ἠσθάνθη συγκίνησιν τινα ἐπαναβλέπων τὸν πολὺν χωρικόν, μεθ' οὗ εἶχε καὶ μακρινὴν συγγένειαν, καὶ ἐχαίρετισε καὶ ἠσπάσθη τὴν χεῖρα αὐτοῦ. Ἐβάδισαν δὲ ὁμοῦ πρὸς τὸ χωρίον ποικίλα διαλεγόμενοι.

Παρὰ τοῦ Μπάρμα Σταμάτη ἔμαθεν ὁ νέος